

Соціальна стратифікація
суспільства

План:

- 1) Сутність поняття «Соціальна стратифікація» та його роль у дослідженні економічного розвитку.
- 2) Основні складові сучасної системи соціальної стратифікації в розвинених країнах.
- 3) Тенденції трансформації соціальної стратифікації у процесі розвитку інформаційного суспільства.

Соціальна стратифікація (stratum – шар) – поділ суспільства на вертикально розташовані соціальні групи і верстви (страти), які мають власний престиж, власність, владу, освіту тощо.

Страти – це великі сукупності людей, які розрізняються за своїм становищем у соціальній ієрархії суспільства. Основою утворення страт є природна і соціальна нерівність.

Страти

```
graph TD; A[Страти] --> B[Природна нерівність]; A --> C[Соціальна нерівність];
```

Природна нерівність
(етнічна приналежність,
статеві-вікові особл

Соціальна нерівність (поділ
праці, уклад
життя)

Англійський соціолог Е. Гіденс розрізняє 4 основних історичних типи стратифікованого суспільства:

Стратифікова-не сусп-во

1. Рабство

Гранична форма нерівності, за якої одні люди володіють іншими.

2. Касты

Поділ с-ва, що хар-но для Індії. Межі між кастами дуже різкі, що викл. будь-яку соціальну мобільність

3. Станы

Властиві Європ. феодалізму.
1 стан- аристократи і вельможі.
2 стан- духівництво.
3- селяни, купці, ремісл.

4. Класы

Це відкритий тип стратифікації, в якому можливі і бажані переміщення з одного класу в інший.

Клас – угруповання людей на основі нерівного становища щодо основних соціальних ресурсів, які визначають їхні життєві шанси, соціальні претензії та соціальні можливості спільно діяти.

- **Рабство** — насильницьке підпорядкування однієї людини іншою або однієї групи людей іншою групою людей. Слово походить від старослов'янського слова «раб» або «роб», яким у слов'ян називали робітника-людину, яка виконує ту, чи іншу господарську роботу.

- **Каста**- ендогамні спадкові замкнені групи людей, які зв'язані традиційними професіями і займають певне місце в соціальній ієрархії.
- Касты існували в різних формах у багатьох стародавніх і середньовічних державах.
- Найбільшого розвитку кастова організація набула в Індії, де, власне, на її позначення використовується термін *джаті* (досл. «порода, походження»). Кастова система в Індії перетворилась на соціальну систему і стала важливим елементом індуїзму.
- *Конституція Індії* 1950 року проголосила рівноправність каст, однак на практиці залишки і пережитки кастових суспільних відносин зберігаються в суспільному житті і дотепер.

